

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. De productione specierum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO TERTIA.

De productione specierum.

autem aliud assignari potest præter species; objectum siquidem in hoc casu existens nullum est, ac proinde physice ad cognitionem (quod in omni cognitione creata objecti munus est) nequit per se concurrere, cum, ut supponimus, nullum existat. Quod autem hoc sit munus objecti, est communis philosophorum doctrina, probaturque ex S. Augustino lib. 9. de Trin. cap. 12. ubi, *Liquido, inquit, tenendum est quod omnis res quamcumque cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui, ab utroque enim notitia paritur, cognoscente & cognito. Quæ voces aperte indicant concursum physicum: ex quo ortum habuit dictum illud, Ex objecto & potentia paritur notitia.* Deinde juxta philosophos, cognitio est imago objecti, ratio autem imaginis requirit concursum effectivum respectu illius, cuius est imago; quam ob causam licet filius in divinis, ut in materia de Trinitate vidimus, æquè referat Spiritum Sanctum, ac Patrem, docent tamen Theologi cum non esse imaginem Spiritus Sancti, sed solius Patris, quia à Patre solo, non à Spiritu Sancto procedit.

S. Augustinus.

Ex objecto & potentia paritur notitia.

Ex ratione imaginis ostenditur requiri species.

III.

Pro objectis etiam existentibus, quæ sæpe ab Angelo distans, necessarium requiritur species.

Quod etiam argumentum probat de objectis existentibus; multa enim sæpe distans ab Angelo, sicque in ipsius intellectum agere non possunt. Nec dici potest quod affirmat Gabriël, dari scilicet actionem in distans; hoc enim primò repugnat veræ philosophiæ, deinde incredibile videtur arenulam exiguam posse agere in Angelum, in cælo empyreo existentem, imò est contra omnem experientiam, cum videamus stellas etiam maximas vix agere in oculum. Quid autem dicendum sit de objectis quibuscumque intimè Angelo præsentibus, dicitur sect. sequente.

IV.

Sola objecti existentia non sufficit, sine actu in physico.

Hinc ergo conficitur, necessarias in intellectu Angelico esse species intelligibiles ad res plurimas intelligendas. Quare non sufficit id quod affirmant aliqui, objecta quidem existentia requiri, sed solum sicut requiritur terminus respectu relationis: hoc, inquam, non sufficit ob rationes jam dictas, quæ probant requiri concursum physicum ad actum cognitionis, vel ab objecto ipso procedentem, vel ejus specie vicariâ. Neque etiam sufficit speciem solum informare intellectum: primò quia tunc quis omnia intelligeret quorum habet species: deinde experientia constat, & fatentur omnes in illis potentiis, phantasia exempli gratia, nunc has excitari species, nunc illas, ergo alius esse debet earum concursus quam mera informatio. Deinde non excitantur species ad informandum, cum antea informarent, ergo excitantur ad concurrendum physice simul cum potentia ad actum phantasiæ eliciendum. Excitantur verò hæ species intelligibiles, ut ipsæ operentur potius quam aliæ, excitantur inquam, vel ex occasione aliorum objectorum, vel à voluntate Angeli: de quo & aliis per se satis implexis circa naturam specierum, fusè disputari solet in philosophiâ.

Hæc etiam sufficit speciem informare Angelum in intellectu.

Quomodo hæ species excitentur.

V.

Sola etiam cognitio rerum in substantia Angelum, non sufficit ad eas cognoscendas minime.

Dices: potest Angelus res quasvis cognoscere in sua substantiâ, tanquam in medio cognito, ergo nullis indiget speciebus: patet consequentia, suam namque substantiam, utpote sibi semper præsentem cognoscit sine specie, ergo & aliâ, cum in eâ repræsententur. Respondetur, esto Angelus cognitivâ suâ essentiâ cognoscat consequenter proprietates suas & actus atque effectus possibiles, ob necessariam cum his connexionem, & inde etiam fortè digredi ad res alias discurrendo possit, & earum naturam abstractivè cognoscere, eget nihilominus speciebus, ad res illas clarè, & in proprio genere cognoscendas.

PRÆCIPUA hæc difficultas est, à quo species Angeli intelligibiles, producantur. Communis sententia est Angelos eas nec recipere ab objectis, nec in se producere, neque abstrahere à rebus materialibus, sed à Deo infusus accipere: ita S. Thomas hic q. 55. art. 2. & 2. contra Gentes, cap. 96. quem sequitur Cajetanus, Ferrara, & alii Thomistæ, Suarez lib. 2. cap. 6. Arrubal, Vasquez, Tannerus, & alii. Primum, quòd scilicet eas ab objectis non recipiant, jam probatum est, cum objecta distans sæpe, sæpe non existant. Secundum, quòd scilicet eas in se non producat, nec abstrahat ab objectis, probatur, productio siquidem specierum est proprium munus objectorum, ubi eas possunt producere, ubi verò non possunt spectat ad Deum tanquam ad causam primam ut eas producat, & causarum secundarum defectus suppleat, ut in aliis rebus facere solet. Confirmatur, si namque Angelus per se & adequatè posset species objectorum producere, posset similiter sine specie actus circa objecta illa exercere, nec enim difficilius est objecti vices in uno supplere, quam in alio.

I. A quo hæ species producantur.

Communis sententia est, eas à Deo produci.

Angelus si posset producere species, posset etiam actus suos speciebus producere.

II.

Differentia inter Angelum & animam, circa productionem specierum.

Quod si quis objiciat, animam species intelligibiles objectorum, concurrente simul phantasmate, in se producere, & hoc modo ab objectis abstrahere. Responderi solet animam, non id facere, nisi excitatam à phantasmate à quo prius informatur. Adversarii autem volunt Angelum per se directè & adequatè, nullo præcedente actu, species, etiam intuitivas & claras rerum immediatè abstrahere: si verò solum contendant Angelum per alium alium actum species abstractivas nonnullarum rerum acquirere, posset fortasè, inquit admitti.

III.

Licet Deus species Angelorum producat, non possunt tamen naturaliter omni specie carere.

Dices: si Deus producat species intelligibiles in Angelis, ergo carere possent omni specie, quod tamen videtur inconveniens. Distinguo consequens: possent carere omni specie supernaturaliter, si nimirum Deus uti vellet potentia suâ absolutâ, concedo consequentiam, nec in hoc quidquam est incommodi: sicut hoc modo orbari potest sol luce, ignis calore, materia omni formâ &c. Nego tamen posse Angelos omni specie naturaliter, & sine miraculo carere; cum enim sint partes Universi, imò præcipuæ & intellectuales, debetur ipsis cognitio multarum rerum, saltem quæ ad hoc Universum in quo sunt, pertinent, & consequenter debentur similiter iis instrumenta ad cognitionem illam acquirendam requisita.

IV.

Affirmant aliqui Angelos species ab objectis recipere.

Hæc est communis sententia: Scotus tamen in 2. disp. 3. q. 11. ait Angelum species in particulari ab ipsis objectis recipere, licet concedat species rerum in universali fuisse illi ab initio concreatas. Idem sentit Durandus, Gabriël, Hænsis, Major, & alii. Nec ab hoc multum discrepat Molina q. 55. art. 2. disp. 2. Eandem etiam sententiam insinuat Arriaga disp. 4. de anima num. 88. P. Grahadò verò tract. 3. de Angelis disp. 3. num. 6. vult species intelligibiles ab essentiâ Angeli, tanquam proprias illius passiones, dimanare, quod etiam tenet Valentia q. 6. puncto 3. Idem docet Cajetanus, & alii. Vasquez etiam hic, Disp. 201. cap. 3. existimat rem valde esse incertam, utrum scilicet à Deo

Deo immediatè infundantur species, an dimanent ab essentiâ.

SECTIO QUARTA.

Resolutio questionis circa specierum Angelicarum productionem.

I. **H**Æc, inquam, est communis hac de re sententia. Mihi tamen nulla videtur repugnantia, etiam naturalis, quo minus objecta, non spiritualia solum, sed etiam materialia, ad productionem speciei in Angelis partialiter concurrant cum potentia. Prima pars, quoad objecta scilicet spiritualia probatur; cum enim sint ejusdem ordinis cum speciebus intelligibilibus, nulla apparet ratio, cur quis non æque illis concedat virtutem producendi speciem sui spirituales, ac rebus materialibus producendi materialem. Confirmatur, hoc namque modo cognitio harum rerum perfectius fortitur rationem imaginis, cum saltem mediatè producatur ab objecto, dum producit ab illo, quod immediatè ab objecto procedit, & non solum tanquam ab aliquo quod loco tantum objecti ab alio substituitur. Confirmatur secundo: nam Suarez hic lib. 2. cap. 4. num. 21. (aitque esse communem scholasticorum sententiam) affirmat species ipsas, habitus, ubi-cationem Angeli, motum, & id genus alia per se immediatè concurrere ad cognitionem sui, & illam producere, ergo non est cur etiam Angeli, & res aliæ spirituales producere nequeant, saltem partialiter, speciem sui.

II. Secunda etiam pars, quod scilicet objecta materialia partialiter concurrere possint cum potentia ad productionem specierum, Probatur: duplex siquidem in specie relucet ratio; est quippe concursus objecti, & passio, seu proprietas potentia naturaliter debita: ergo si nullum sit inconueniens, debet & intellectus seu substantia animæ & Angeli producere suas passiones, sicut res aliæ producunt suas, & objectum similiter producere debet speciem, ac perfectissimo, quo potest modo, ad cognitionem sui concurrere.

III. Dices; hoc quidem habere congruitatem, ubi fieri potest, objectum autem materiale, materiale cum sit, non potest speciem intelligibilem, rem scilicet usquequaque spirituales producere. Contrâ, nam juxta communissimam sententiam, actus phantasmatis concurrat simul cum intellectu ad producendam speciem intelligibilem: tribuendo ergo singula singulis, intellectus vendicat sibi partem in productione speciei Angelicæ, utpote passionis suæ; objectum etiam in quantum est illius substitutum idem postulat, per speciem siquidem concurrat ad cognitionem, seu representationem sui: quare illum quem possumus concurrere ad actum vitalem, ita & res materialis ad spirituales: quod de facto affirmant multi, ut vidimus de phantasmate.

IV. Dices secundo: Objectum & potentia sunt duo principia diversa, nec unum supplere potest concursum alterius; sæpe autem objectum materiale est res imperfectissima, nec sufficiens ad spe-

ciem producendam, ergo non potest productio speciei tribui objecto materiali, sic namque potentia deberet illius defectum in his casibus supplere. Resp. ad productionem speciei, non requiri ut objectum concurrat ut causa adæquata, præsertim ubi potentia respicit speciem ut proprietatem suam, tunc enim etiam potentia peculiari titulo petit ad illius productionem concurrere, ut diximus. Sic etiam species concurrunt ad cognitionem, multò se perfectiorem, ut objecta materialia imperfectissima ad cognitionem suam vitalem, & species naturales juxta P. Suarez ad cognitionem supernaturalem. Deinde, communis sententia præcipuum concursum in productione specierum assignat potentia; hoc enim docent philosophi, dum cum Aristotele & S. Thoma dividunt intellectum in agentem, cujus munus est abstrahere species à phantasmatibus, & in possibilem. Sufficit ergo quod objectum quocumque modo ad speciei productionem concurrat. Quod si quis contendat objecti concursum debere in his casibus ab aliquo suppleri, dici poterit, non id fieri à potentia, sed à Deo: per quod etiam satisfit primo argumento, supra pro contraria sententia allato.

Dices tertio: Frustra poneretur hujusmodi virtus in his objectis, utpote quæ nunquam possit reduci ad actum; non enim possunt objecta hæc producere speciem sui, nisi sint intimè cum potentia penetrata, tunc autem frustra producerent speciem, cum per se immediatè concurrere possint ad cognitionem sui. Resp. possint necne concurrere immediatè ad cognitionem sui, videbimus secl. sequente: Nunc dico, etiam si possint non tamen frustra tunc illa producere speciem sui, quæ postea sit principium permanens cognitionis ejusdem objecti, quando abest.

Dices quarto: Objecta hæc materialia non movent immediatè intellectum humanum, nec alio modo species in eo producant, nisi mediatè, prius scilicet movendo sensum, ergo nec possunt immediatè movere intellectum Angelicum, nec species in eo producere. Sed contra: nam neque Angelus intimè præsens animæ in viâ, corpori unitæ, producit in eâ speciem aut cognitionem sui; imò nec anima scipsum intuitivè cognoscit, nec habet speciem claram sui, ob rationes sectione septimâ afferendas, nullum ergo hinc ducitur argumentum ad intellectum Angeli, vel animæ separatæ.

Idem est de phantasiâ, præterquam quod non possunt objecta materialia immediatè applicari phantasiæ. Deinde est quædam subordinatio naturalis inter sensus externos & phantasiam, quæ non reperitur in intellectu Angeli, qui per se, & immediatè objecta quævis percipit independentè ab omni alio. Et per hæc patet ad argumenta contrariæ sententiæ.

SECTIO QUINTA.

Quomodo unus Angelus cognoscat alium.

QUÆSTIO est, utrum unus Angelus intimè præsens alteri, illius cognitionem in se producat per ejus substantiam, an per speciem. Suarez lib. 2. cap. 5. num. 2. licet probabilem putet sententiam asserentem posse unum Angelum, alium cognoscere per essentiam cogniti modo

I. Objecta, etiam materialia, possunt ad specierum in Angelis productionem partialiter concurrere.

De rebus spiritualibus minor est difficultas cum sint speciebus in essentia proportionata.

II. Ostenditur posse objecta materialia ad speciem sui producendam in Angelis concurrere.

III. Non repugnat, objectum materiale ad speciem spirituales productionem concurrere.

Species ab intellectu produci debet, & ab objecto.

productio nem speciei.

Objectum concurrere potest ad cognitionem multò se perfectiorem.

V. Non sufficit in his objectis, ut possint virtus producendi speciem sui.

VI. Differentia inter animam in viâ, & Angelum, circa productionem specierum.

VII. Nullum à phantasiâ ad intellectum Angelicum ducitur argumentum.

I. Status præsentia contrariæ.